СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 120. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок 25. мая, 1925. VOL. XXXIII. No. 120. Jersey City, N. J., Monday, May 25. 1925. THREE CENTS

Уряд робить ріжницю межи довгами воєнними а допомоговими.

ВАШИНГТОН, 22. мая. — Федеральний уряд, забираючись до стягання воєнних довгів від чужих держав, готов робити ріжницю межи позичками, даними ним у час війни на ведення війни, а позичками, даними після війни на повоєнну допомогу. Однак уряд рівночасно заявляє, що його руки звязані, поки конгрес не ухвалить у сій справі відповідного закона.

СКОНФІСКУВАЛИ ГОРІВКИ НА 300,000 ДОЛЯРІВ.

НЮ ЙОРК, 22. мая. — Прибережна сторожа піймала нині три бутлеґерські кораблі, наладовані в щерть всякими горівками. Один з кораблів зловлено в Бостоні, а два в Ню Йорку. Зловлено їх власне підчас виладовування пачок, у котрих мали бути консервовані оселедці й раки. При ревізії оселедців показалися фляшки горівки.

ХАБАРНИЦТВО СЕРЕД МІСЬКОГО УРЯДУ В НЮ ЙОРКУ.

НЮ ЙОРК, 22. мая. — Суддя Симпсон почав нині слідство в справі хабарництва та вимущень, що розширилося серед нюйорської поліції та урядників. На слідство стануло богато вуличних перекупнів („педлерів"), які зізнали під присягою, як ріжні урядники й полісмени брали від них хабарі за дозвіл торгувати, а відтак не додержували даних їм обіцянок.

ОРГАНІЗУЮТЬ ВОЗДУШНУ ЛІНІЮ ДЛЯ ТОВАРОВОГО ПЕРЕВОЗУ.

ШИКАГО, Илинойс, 21. мая. — У Дрейк Готел відбулися нині організаційні збори першої воздушної перевозової спілки в Америці.

Спілка має називатися Де Нешенел Ер Трeнспорт і має мати 10 мілionів долярів капіталу. Возити мається вперед лишень товари, а перша лінія получить міста Ню Йорк і Шікаго. Опісля спілка думає вкрити сіттю цілі Злучені Держави.

В організаційних зборах взяли участь представники кількох великих корпорацій Америки, які думають попирати спілку своїми капіталами, як автомобілева спілка Форда, торговельна спілка Філда, підприємство до виробу ґуми до жування Риґлі, аеропляниова спілка Райта й другі.

ВЛАСТИТЕЛЬКА „ФАБРИКИ АНГЕЛИКІВ" ОБЖАЛОВАНА ЗА ВБИЙСТВО.

НЮ ЙОРК, 21. мая. — Стейтовий суд предложив нині своїй великій лаві присяжних суддів дальші факти, відкриті підчас слідства проти пані Ґайсен-Фольк, властительки „діточої фабрики", що мала бути „фабрикою ангеликів", і присяжні судді признали, що властительку треба поставити на суд та обжаловати за вбийство дітий.

СТУДІЮЮТЬ ЖИТТЯ НА ДНІ МОРЯ.

НЮ ЙОРК, 21. мая. — Нюйорське зоольоґічне товариство дістає від свого корабля Арктурдуса, що виїхав на повне море студіювати життя звірят в океані, незвичайно цікаві звідомлення.

Корабель находиться тепер коло острова Кокоса, недалеко від Панамського каналу. Студіюють там учені життя звірят довкола коралевих островів, на глибині яких трийцять стіп. Ученого спускають у шоломі нурка на морське дно і він сідає спокійно на скалі та приглядається життю й борні звірят. Звичайно, як довго він заховується непорушно, звірята його не чіпають. Колиж людоїди зачинають його непокоїти, він утікає до зелізної клітки, яку спускають разом з ним. Кажуть ті, що бували на дні, що всяких звірят там так богато, що від життя там аж кишить, а тіни рибних лав часто спричинюють дійсну темряву.

ЧИ МУЖ ВІДПОВІДАЄ ЗА ДОВГИ ЖІНКИ?

НЮ ЙОРК, 22. мая. — Нюйорські стейтові суди ще бються за давне питання, чи муж жінки відповідає за її довги.

Справу виведено перед суд через позов одного великого складу модного жіночого одіння проти одною нюйорської акторки, котра будучи ще за своїм першим мужем, набрала всячини в склепі та казала зарахувати на свій довг. Вона опісля розвелася зі своїм мужем та вийшла за другого, а купець аж тепер пізвав її в суд за заплату довгу. Акторка казала судови, що довг заплатити повинен був її перший муж. Муж і купець були сьому противні, кажучи, що вона набирала на свій власний рахунок, а не на рахунок мужа. Суд і признав їм слушність, але жінка подає справу до висщого суду.

ВЕЛИКА КЛЕНІВСЬКА ДЕМОНСТРАЦІЯ.

ПОРТ ВАШИНГТОН, 21. мая. — На першу сього року велику демонстрацію прихильників Ку-Клакс-Клена на Лонґ Айленді, що відбулася на так званім Поли Кука, зібралася величезна това, яку обчислюють на три тисячі учасників. Були там мущини й женщини, з чого одна третина носила білі плахти організації. Зборів стерегло двох жовнірів на мотоциклях, 50 поліційних агентів, кількох мундурованих сільських полісменів та 15 полісменів зі сього міста.

ФАБРИКАНТ ПОЧИНАЄ КАРУ ЗА ДВОЖЕНЬСТВО.

ОСИНИНҐ, Ню Йорк, 21. мая. — Фердиній Мейо, 66-літний фабрикант [illegible], почав нині відсиджувати в тутешній стейтовій [illegible] свою кару за двоженьство. Суджено його ще в маю 1922. року, але він відтак рекурсував. Має він відсидіти від 1 до 2 [illegible].

УДАРТЕ В ВІЧЕВИЙ ДЗВІН, ДОПОМОЖІТЬ ГОЛОДНОМУ СЕЛУ.

Від місяців не бачить наш селянин хліба. Сам не має чим поживитися і не має зерна на весняний посів. Тепла зима і мишва знищила озимину. Лютий ворог донищує його податками і даннинами та жде на його загибіль.

Громадяне. Не даймо загибати живому народови. Киньмося всі як оден до ратунку нашії. Нехай прокинеться в ту страшну хвилю і найбільш заспалий кут, хай вдарить в вічевий дзвін і кличе нарід на пораду, на негайну допомогу нашому Голодуючому Рідному Селу.

Поратувати село — це наш святий обовязок, бо ратуючи село, ратуємо українську націю. Від того обовязку не може і не сміє відтягнутися буквально ні одна особа українського роду.

В першій мірі, повинні взятися до цеї праці наші товариства і парохії по місцях, а дальше всі свідомі громадяне. Повинні скликувати віча і наради і представити народови голодове лихоліття в старім краю.

Коли бракує Вам бесідника пишіть до Обєднання на адресу:

OBYEDNANNYE, 847 N. FRANKLIN ST., PHILADELPHIA, PA.

ГОРІВКА ПОДЕШЕВІЛА... 40 МИЛЬ ВІД БЕРЕГА.

НЮ ЙОРК, 22. мая. — Як кажуть прогибіційні урядники, наслідком кампанії уряду проти бутлеґерських кораблів на Атлянтійськім океані, 40 миль від берега, горівка значно подешевіла. Кажуть вони також, що бутлеґери зрилися богато завзятійші. В довгій колись лінії бутлеґерських кораблів остав тепер всего один корабель.

Моряки кажуть, що наслідком затроєння морської води алькоголем у рибацькі сіти попадають тепер такі риби, які давнійше там ніколи ен попадали.

ГАРМАТА — СОНЯШНИЙ ГОДИННИК.

У Парижі перед Пале Рояль недалеко памятників Віктора Гіго й Каміля Десмуліна стоїть невеличка бронзова гарматка. До 2. серпня 1914 р. звіщала вона Парижанам полудне. Як вибухла війна, гарматка стояла безчинно. Під деяким зглядом гарматка ця робить службу соняшного годинника, бо стрільно запалюється від соняшного світла і то докладно в саме полудне, коли сонце світить найсильнійше. Але що бувають і дні, в яких сонця не видати, коли небо захмарене, то тоді канонір запалює стрільно сірником. Первісну гарматку уставили перед Пале Рояль в 1786 році. Теперішня гарматка то наслідування первісної, а походить із 1899 року. Тепер гарматка знову буде звіщати Парижанам полудне, коли маґістрат признає на це річні кошти 300 франків.

ЛИСТИ З ДОЛЯРАМИ.

Майже одночасно у Львові та Золочеві зловили двох аматорів чужинних листів: львівського почтового возного Зубу і золочівського листоноша Щуміньского. Вони відчиняли листи з долярами і заклеювали їх на ново, або викидали. Зуба ще шукав за чужинними марками, які збирав для свого сина.

ТЕРОР ПРОТИ БОЛЬШЕВИКІВ.

Совітська преса повідомляє: В селі Никифірoвка 4-го квітня вечером забита жінка-делеґатка Нестерпенко. Дня 12-го квітня по дорозі зі Жмеринки на Попівці забито комуніста Дереблюка.

БЕЗРОБІТТЯ В МОСКВІ.

Французькі ґазети повідомляють, що на Московській Біржі Праці зареєстровано 110.000 безробітних.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОГРАФІЙ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1926.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошение до калюндаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20,000 примірників. Ціла сторона 34 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; перша і послідна сторона в части оголошень та середна на окладинці по $35.00. Хто хотівби в своїм оголошенню помістити також і фотоґрафію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовлення такої кліші з фотоґрафії то значить, що його оголошение буде о стільки дорозше коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить находитися в редакції по день 15. серпня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безуслівно не будуть друкуватися.

Фотографії братств і товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі і театральні, школи, банди, які суть при відділах У. Н. Союза (если який кружок, співацьке товариство і т. п. це есть при відділі У. Н. Союза, таких після ухвали не буде поміщуватись у календари), хотілиб аби їх фотоґрафії були поміщені в календари на 1926 рік, зволять їх прислати на адресу „Свобода" найдальше по день 31. липня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотоґрафією чек або моні-ордер виписаний на імя „Свободи", на суму $10.00. Сі гроші ужиється на покриття коштів виготовлення з фотоґрафії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотоґрафії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ПОЖАР У ХОРОСТКОВІ.

В Хоросткові (повіт Тернопіль) вибухла дня 16. IV. пожежа наслідком іскри з полевої кухні граничної сторожі. Сто господарств згоріло, 1000 осіб без даху. На місце приїхав воєвода [illegible].

„БЕЗПЛАТНИЙ ГОТЕЛЬ".

Так називає від якогось часу львівське „Слово Польске" страшну поліційну тюрму при вул. Яховича. Мабуть з надмірної пошани до того рода установи названий орган містить щодня звіти про те, хто користає з того „безплатного готелю". Отже між гостями з неділі (26. квітня) ми вичитуємо між иншими таке: „Олекса Губчак, рільник із Дмитря, за „натрентнон жебранінен". Цікаве явище, що наші селяни, які так дуже не люблять жебрати, дійшли у своїй жебранині аж до тої ступени влізливости, що їх за те арештують. Як би репортер „Слова" запитав був того селянина про причину жебранини, то певне довідався би, що загнали його туди голод і нужда, які знов є виплином політики панів і підпанків, надиханих ідеольоґією „Слова". Певно, що булоб далеко гірше, як би той селянин замісць жебрати пішов красти. Та це знаменитого репортера не цікавить.

В ІНДІЯХ ПРИНОСЯТЬ ІЩЕ ЛЮДСЬКІ ЖЕРТВИ.

Англійські ґазети повідомляють із Калькути, що там недавно принесли в жертву індійській богині Калі молоду дівчину. Рівночасно поставили перед святинею богині дитину, що згинула там наслідком холоду й голоду. Цей подвійний злочин поповнили, щоби зєднати ласку богині Калі для одного визначного Індійця, що вже довго нездужає. Родина хорого вірила сильно, що лише жертва в людях може приверто жінка національного бого Індів: Шіви. Він у трімурті (індійській трійці богів) займає третє місце, нищить а заразом запліднює. Представляють бога Шіву й його жінку Калі з людськими черепами довкола шиї.
нути йому здоровля. Анґлійський суд присудив на смерть батька пожертвованої молодої дівчини і двох його синів, які помагали при виконанню жорстокої жертви. Одну своячку, що знала про злочин, засудили на досмертне заслання. Так отже заходи анґлійських властей здавити жорстокий звичай людських жертв, усе ще безуспішні. Богиня Калі, від якої пійшла назва міста Калькутя.

АРЕШТАНТИ ОГРАБИЛИ ПОЇЗД.

В часі перевозу арештантів до Іркутська (Росія) вони обеззброїли варту, а потім спинили поїзд, ограбили до нитки залізнодорожну комісію, що їхала тим самим поїздом, і щасливо втікли.

Французьке правительство за побільшенням податків і сплатою воєнних довгів.

ПАРИЖ, 22. мая. — Французьке правительство відбуло нині раду, на якій приняло плян міністра скарбу Йосифа Кайо, щоби Франція сплачувала Америці й Анґлії воєнні довги з тих „воєнних відшкодовань", які вона одержує від Німеччини в готівці.

Одночасно воно приняло також другий плян міністра Кайо, яким побільшено податки так, щоби приходи Франції сього року зросли о півтора міліярда франків (паперових). Сим робом буджет Франції на сей фіскальний рік буде зрівноважений.

Оба пляни правительство предложить парляментови і сподівається, що він їх прийме.

СТАЛІН ДИКТАТОРОМ.

БЕРЛІН, 22. мая. — З Москви повідомляють, що тепер дійсним диктатором Росії є Іван В. Сталін (Грузин; його дійсне імя Джуґашвілі).

На нього здали диктаторську власть Каменев і Риков. Він більше консерватист у економічних справах і поборює радикального комуніста Зіновєва.

ЩЕ „ЗАБЕЗПЕЧЕННЄ".

ЛОНДОН, 22. мая. — Франція предложила Анґлії текст своєї відповіди, яку має вислати Німеччині на її предложенне про „забезпеченнє".

Анґлійське правительство невдоволене сею відповідю і зажадало від Франції подрібних інформацій, які французьке міністерство закордонних справ обіцяло йому прислати.

НЕ МОЖУТЬ ПОГОДИТИСЬ.

ПАРИЖ, 22. мая. — Франція й Анґлія не можуть погодитись щодо ноти, яку мали вислати Німеччині у справі її розоруження.

Франція настає, що Німеччина нарушила версайський мировий договір, задержуючи давні зоруження і переводячи нові, одначе Анґлія сього не хоче підписати.

У сій справі було скликано на завтра відому париську „конференцію амбасадорів", одначе і її відложено, бо і там анґлійський амбасадор не погоджується з французьким.

Сим разом відкладено „конференцію амбасадорів" на неозначений час. Се вказує, що нема надії, аби у сій справі прийшло до порозуміння між Францією й Анґлією. Сі взаємини між обома аліянтами дуже занепокоюють французьких диплоьматів.

ВІЙНА В МАРОКУ.

ПАРИЖ, 22. мая. — Премієр Франції Пенлеве заявив, що одержав відомости з Марока, що тамошня війна французького війска проти війск Абд-ел-Кріма розгорілась надобре, та що він зажадає від парляменту кредиту на сю війну в сумі 30,000,000 франків.

ДЕРЖАВНА КОНТРОЛЯ ПОЖИВИ.

ЛОНДОН, 22. мая. — Премієр Болдвин заявив нині в палаті громад, що анґлійське правительство небаром предложить палаті законопроект про установлення державної контролі над поживою в Анґлії.

АНҐЛІЯ І ПАЛЕСТИНА.

ЛОНДОН, 22. мая. — Анґлійська влада назначила високим комісарем Палестини полевого маршала лорда Пламера.

Се дуже не сподобалось Жидам і вони зачали дорікати Анґлії, що вона не дбає про „жидівський національний край", який лорд Балфор обіцював Жидам, але дбає про Палестину яко свій край з військового погляду і тому назначує туди комісарем анґлійського ґенерала.

Кажуть, що Анґлія змінює свою політику у відношенню до Палестини і не хоче її віддавати в неподільне панованне Жидам. Се, кажуть, під впливом подій в Палестині підчас тамошньої гостини лорда Балфора, коли то Араби так голосно і рішучо запротестували проти верховлади жидівської меньшости над ними.

ЛЕТ ДО ПІВНІЧНОГО БІГУНА.

ОСЛО, столиця Норвеґії, 22. мая. — Відколи Амундсен зі своїм товариством відлетіли вчера вечір до північного бігуна, всі вісти про них пропали.

Колиб вони вернулися з дороги, або коли би правильно летіли туди і назад, вже були-б вернулись на Спіцберґен. Але їх досі нема, отже знавці допускають, що або сталась їм пригода в леті до бігуна, або що вони вертаються, ідучи по ледах і снігах.

Дорога туди могла тривати 8 годин. На бігуні мали бути 6 годин для поробленння наукових помічень та оставлення записки, яку мали закопати у фляшці, а відтак, якби летіли назад правильно, могли-б були теж за 8 годин прилетіти на острів Спіцберґен. Се узяло-б майже добу і нині вечір була-б про них вже якась вістка, одначе досі не було ніякої, хотяй вже далі півтора доби.

На північ від острова Спіцберґен відплили за літаками також два кораблі, що мають ратувати відкривців, якщо їх стріне пригода. Сі кораблі будуть плисти, поки не буде леду, а далі станууть. Далі можна іти з підмогою пішки або поїхати санками. Все те забере богато часу.

[illegible]

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ .75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Newark and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіти і Заграницю:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЩЕ РАЗ РЕҐІСТРАЦІЯ ЧУЖИНЦІВ

Справа реґістрації іміґрантів у Злучених Державах знова на хвилю набрала розголосу. Знова пішла аґітація, сим разом оперта на розрахунки секретаря праці Дейвиса, що мовляв в Злучених Державах є тепер понад міліон чужинців, які сюди дістались безправно. Виходилоби зі сих слів, що до Злучених Держав пливуть без упину дві струї. Одна струя — заграничної горівки, друга струя — живих людий, яким доступ до Злучених Держав заборонений. Секретар Дейвис так і називає сих послідних „бутлеґд айлієнс".

Звідки секретар Дейвис знає, що до Злучених Держав іде ціла струя заборонених іміґрантів, а ще більше звідки він знає, кілько саме сих чужинців до Злучених Держав уходить, сього Дейвис не каже. З огляду на те, що іміґраційні урядники можуть йому донести, кілько вони впустили до краю правних іміґрантів, але не можуть йому сказати, кілько вони впустили помимо своїх сторож, обчислення сі треба брати як звичайний собі догад на сліпо. Просто чоловікови треба щось доказати, ось і доказує, покликуючися на якісь числа, котрих ніхто ствердити не міг і не може.

Декотрі ґазети вже проявляють справдішну нетерпеливість щодо сеї аґітації. Звертають вони увагу урядови, що коли справді до Злучених Держав пачкується стільки іміґрантів, то американський уряд повинен уперед доложити всіх старань, щоби виконати обовязуючі тепер закони, заким зажадає ухвалення нових. Треба наперед скріпити сторожу здовж мексиканської та канадійської границі, а доперва, як будуть докази, що сі сторожі не помагають, братися до драстичнійших, острійших законів. Здалобся теж, кажуть, заострити закони проти пачкарів іміґрантів. Коли уряд, не спробувавши сих способів, заведе реґістрацію, то вона відомо мусить викликати враження, що реґістрації потреба на зовсім що другого, як на замкненнє границь для пачковання іміґрантів.

ПРИЗНАННЄ НЕВДАЧІ

Рівночасно як федеральний уряд засукує рукави до послідної завзятої акції проти бутлеґерів, що пачкують до Злучених Держав алькоголічні напитки, як федеральні урядники розголошують широко про свої здобутки в сій морській виправі, сенатовий комітет, установлений для зібрання фактів про виконуваннє прогибіції, видає свою заяву, зовсім неприхільну для уряду та його акції.

Члени так званого комітету Кузенса виступили вже з публичними заявами в сій справі, хоча комітет, як вони кажуть, ще не виготовив своїх пропозицій на зарадженне лихови. Лихо лежить в тому, що прогибіційного закона зовсім не виконується. Члени сенатового комітету найшли довгий ряд фактів, які засвідчують про урядову нездарність, злий заряд ба навіть підкупства урядників. Як кажуть члени сенатового комітету, виконуваннє прогибіційного закона зійшло на чисту комедію. Не лишень урядники закона не виконують, але й увесь народ знає, що закона не виконується.

Наслідки такого стану поважні. Не виконуваннє закона, що набрався такого широкого розголосу, мусить потягати за собою погорду для всіх законів, які мають бути виконувані. Погорда для прогибіційного закона викликує погорду для других законів і для закона взагалі. Америка стоїть перед тяжкою суспільною крізою. Вона мусить придумати якусь зараду на сей стан. Так дальше впорядкована суспільність удержуватися не може.

Яку зараду найти на сей поважний стан, сього комітет сенатора Кузенса ще не каже. Члени комітету кажуть, що вони вже зібрали факти, але ще їх як слід не розглянули й ще не найшли, як на сей стан зарадити. Вони ще мають кілька місяців часу до скликання конґресу, а до того часу вони сподіються ще якусь зараду найти. Покищо вони радять лишень одно, а то, перенести нагляд над виконуваннєм прогибіційного закона з департаменту скарбу до департаменту судівництва. Мовляв, прогибіційний закон се карний закон, який повинен належати до департаменту судівництва.

В сьому є дещо й правди. Та сама суть не в тому. Суть у тому, чи потрафить департамент судівництва виконувати закон, якого не міг виконувати департамент скарбу. Думати так нема ніякої підстави. Скорше можна припустити, що й урядники департаменту судівництва не потрафлять виконати закона, на якому зломив свої зуби департамент скарбу. Скорше можна допустити, що, як досі закиди нездарности, злого заряду й хабарництва можна було піднести проти урядників скарбу, так на будуче урядовими нездарами й хабарниками будуть судді й прокуратори.

Коли мати до вибору межи хабарництвом скарбовців, а хабарництвом суддів, то вже менче шкідливе для краю хабарництво скарбовців. Однак, видно, що Злучені Держави мусять перейти ще й через період судового хабарництва, заким законодавці здобудуться на відвагу сказати явно й славно, що прогибіційний закон не можливий до виконання й повинен-

І НАШІ НЕ ВІДСТАЮТЬ

(Замісць гумористичного фелетона).

Як відомо, диктатура на Україні належить КП (б) У, себ-то Комуністичній Партії большевиків України. В складі сеї філії РКП (Російської Комуністичної Партії) є кого і скільки хочете, лише Українців у ній можна на пальцях перелічити. Проте якістю сих останніх цілком можна надолужити кількість, бо-ж ті з Українців, що примазались до КП (б) У, своїми моральними якостями та палкою любовю до Неньки-України й її культури нічим не відріжняються од тої Жидови та Москалів, що складають ядро партії.

Пр одного з наших землячків нещодавно проникли за кордон надзвичайно цікаві звістки. З огляду на те, що наближається час, коли „ми" підем „туди", а вони прийдуть „сюди", вважаю, на всякий випадок, подати сі звістки до уваги американських земляків: а ну-ж сі панове зявляться й на обрію Нового Світу, як уже зявилися декотрі з наших червоних землячків, щоб сіяти розбрат серед американських робітників-Українців. Особа, про котру подам отсе відомости, є Ів. Касяненко.

Отже — як живе й працює на радянській Україні комуніст-Українець Іван Касяненко. Відомости беру із статті „Як учать у Київі"— якогось київського педаґоґа, що заховався за псевдонімом В. Жерадов.

„В останній прихід большевиків в 1920 р. Ів. Ів. Касяненко, що ледви-ледви скінчив сельсько-господарську школу в м. Смілі й був 15 літ антрепренером театру, а тепер партійний комуніст, — став проректором Київської Політехніки по господарству.

Ів. Касяненко виявив себе талановитим орґанізатором. Він цілком підкорив собі бездарного боязкого ректора Боброва і взяв у свої руки все управліннє Політехніки. На всі більш-менш активні або вигідні посади він посадив свою рідню. Брата його Андрія Касяненка, студента 2-го курсу Київської Політехніки, було настановлено професором авіяції й ректором Робфаку (Робочого Факультету при Політехніці); другого брата — Віктора було призначено професором лісоводства, третого брата — Евгена було послано в наукову командировку за кордон, де він пробуває й досі, живучи на кошти київської Політехніки, нічого не роблячи для неї і займаючись там комуністичною пропаґандою. Завідування досвідньою стацією Політехніки дано було чоловікови сестри Ів. Касяненка — Гребінюкови; завідування досвідними полями й городами на селитьбі Політехніки доручено було чоловікови сестри в других— Лиходідови, жінка котрого відкрила їдальню для ком-ячейки. Помішником завідуючого фарбарнею при хемичнім факультеті призначено Касяненкового шваґра — колишнього чекиста; завідуючим господарською частиною — брат сестриного чоловіка — Левкович, а сестрин чоловік — другий Левкович— став завідувати їдальнею для студентів і біднійших професорів, основаною орґанізацією А. Р. А. Секретарем місткому (комітет по управлінню мешканнями професорів і службовців) призначено Грищенка, колишнього матроса — Касяненкового брата в других. Хлібопекарню для Робфака віддано до рук Касяненкового шваґра. Бухгальтером Політехніки був Фельдман — рідня Касяненкової жінки. Зубним лікарем при Політехніці призначено було Касяненкову своячку (сестру жінки). На чолі студентського комітету, т. з. „Студкому", стала ст-ка Марія Левкович — сестра чоловіка Касяненкової сестри. Управителями двадцяти пяти маєтків, реквизованих у найбільших поміщиків Київської, Подільської й Волинської ґуб. і відданих Політехніці (між ними чотирі парові млини й дві цукроварні), було призначено кревних або приятелів Касяненка.

Вся отся армія кревних Касяненка корилася лише своєму прінципалови, але мала свободу що до рабунку державного майна й хабарів. Платня всім їм була особливо збільшена і звітів жадних не вимагалося. Всі мали казенні мешкання, ремонт у яких робилося на кошт держави, чого не робилося нікому з инших службовців і професорів. Фарма Політехніки, яка раніш завше постачала молоко для всіх службовців і професорів, не тільки тих, що жили в селитьбі Політехніки, але і в місті, тепер стала постачати лише Касяненкам та їх кревним, позбавивши молока навіть хорих і дітей. Телята, котрих убивалося на фармі, а також годовані свині, мясо котрих раніш завше правильно розподілялося між усіми службовцями й професорами Політехніки, тепер було „зарезервоване" для всего роду Касяненків, так само, як і овочі та городина з досвідних садів та городів. Жаден з 25 маєтків не тільки не давав ніякого прибутку, а навіть не окупав себе, не вважаючи на те, що в 1923 р. з державної скарбниці видано Політехніці для засіву городів та піль три ваґони насіння. Коні Політехніки цілими днями бували заняті катаннєм Касяненків та їхньої рідні.

Кілька раз переводилося ревізію, але Касяненко улаштовував їй урочистий бенкет, і на сім кінчалося. Кілька раз партія комуністів вимагала виключення Ів. Касяненка з партії за роскішне життє, кілька раз професори скаржились до Харкова на утиски, але справа звичайно кінчалася на тому, що Касяненко їхав до Харкова, де в той час була жінка Раковського, Міра,—подруга його жінки, і завдяки сему не тільки виходив сухим з води, але звичайно приїздив ще сильнійшим, ще з більшою владою. В Київі кружляли чутки, що, крім того, Раковський був звязаний з Касяненком спільною грою на біржі державними грошима. І справді, службовці Політехніки часто по два й по три місяці не одержували платні, а коли діставали, то третину або половину, хоч відомо було, що з центру платню було вислано всю. Коли де-котрі сміливійші професори вимагали повну заплату, то їм казано, що гроші потрачено на господарські потреби, а як що вони й далі протестувати-муть, то не дістануть нічого, і їх викинуть...

Сам Ів. Касяненко, Бобров, брати Касяненки, Калиненко, Левик, Зиновєв — комуністи, — а також як кажуть Кияне, ті, що „лижуть пяти", професори призначили собі по три „ставки" (себ-то потрійну платню), ніби то за особливі заслуги, і тому одержували грубі суми, в той час, як инші голодували.

...Потісненне мешкань у Політехніці Касяненко використав для орґанізації шпіонства за професорами, вселяючи в кожде мешканнє професора по одному або й по два студенти-комуністи, котрі, без сорома казка, стежать за кождим кроком не тільки професора, але й його родини...

В літку минулого року була ревизія Політехніки, котра (ревизія) викрила розтрату 65 тис. руб. ще до обслідування маєтків, досвідних стацій тощо. За се Ів. Касяненка було звільнено з посади ректора Аґрономичного Факультету і призначено до Харкова (ближче до центральної влади) на посаду директора Технольоґічного Інституту, себ-то, замісць кари, тов. Ів. Касяненко дістав... підвищенне, не заплативши ані копійочки за розмантачені грошики..."

Така історія однієї карери. Коли до сего додати, що славні брати Касяненки — се ті самі, що до війни в Черкасах, на Київщині, жебрали у богатих Українців гроші на споруджене дивовижного літака й пропивали ті гроші; а за часів Центральної Ради та Директорії водили перезву з большевиками і працювали на загин Української Держави, то портрети сих, вибачте, Українців буде цілком домальовано. Будемо сподіватися, що вдячна Батьківщина, визволившись з-під большевицької кормиги, здолає по заслузі возвеличити сю славну родину.

Подав **М. Джеря.**

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ У ВУНСАКЕТ

УКРАЇНСЬКА ГРОМАДА У ВУНСАКЕТ, Р. АЙ., УЛАДЖУЄ ДЕНЬ ЗБІРКИ НА УЛИЦЯХ МІСТА НА ПОМІЧ ГОЛОДНИМ СЕЛАМ В ГАЛИЧИНІ.

Добрий приклад для всіх наших громад в Злучених Державах і в Канаді.

(Допись з Вунсакет, Р. Ай.)

Просьба до українського загалу у Вунсакет і околиці.

Дорогі Земляки! Страшний голод навістив наш рідний край. Сотки тисяч нашого рідного люду виставлено на голодову смерть а наші відвічні вороги Ляхи і Москалі затирають руки з радости, що вигибає наш бідний поневолений народ і робить місце на широких полях України для ляхотатар і прочої світової драні.

До нас доходять сумні вісти з рідного краю, наші браття і сестри просять нас о поміч; просять о кусок хліба. Тому наш комітет несення помочи, котрий займався збіркою на ріжні народні цілі, тепер постановив прийти з помочю українському селу і на ту ціль виєднав при помочі нашого місцевого пароха Гліба Верховського у міської влади український день на 6-го червня с. р.

Так дорогі Браття і Сестри, просимо Вас допомогти. Чужі люди не відмовили нам, тож маємо надію, що і Ви не відмовите нам і поможете зібрати жертви на голодних. Просимо наших молоденьких дівчаток, щоби записались до збирання жертв на 6-го червня с. р. і також просимо наше жіноцтво щоб записалося до тої гуманної і благородної праці, і всіх наших патріотів щоби помогли нам в тім святім ділі. Від тої праці ніхто не повинен відтягатися. Кождий, хто називає себе Українцем і Українкою, повинен збирати жертви на голодних в день 6-го червня.

Ще раз кличемо: Український народе з Вунсакет і околиці: День 6-го червня се день для наших голодних братів і сестер. В той день кождий свідомий Українець і Українка з Вунсакет і околиці мають нагоду показати свою любов до того рідного села, з котрого ми вийшли. Просимо околицю як Правиденс, Сентрел Фоллс, Менвил прислати нам дівчат для збирання жертв по стрітах.

Просимо охочих нас повідомити наперед листовно на адресу: Стефан Лемішка 143 Daniels St., Woonsocket, R. I.

За Комітет:

С. Лемішка, предсідатель;
А. Харук, касієр;
Т. Турецький, секретар.

„УКРАЇНСЬКИЙ ВІСТНИК"

(Лист із Праги).

Коли в нінішніх умовах українського, а спеціяльно еміґраційного життя появляється „ще один" новий часопис, то до цього факту можна поставитись і неприхильно, і прихильно. Неприхильно — коли новий орґан не є виразником суспільної течії, а тільки має служити чимсь особистим чи гуртковим інтересам. Такі нові „орґани" приносять тільки шкоду, бо ще більше розпорошують вже й без того дуже розпорошені наші сили й засоби, плодять особисті непорозуміння й сварки, понижують рівень нашої суспільної атмосфери й загалом стають чинником дезорґанізації замісць так нам потрібної орґанізації.

Навпаки, прихильно треба ставитись до нововиникаючих часописів, коли вони мають своїм завданнем освітлювати настрої та хотіння значнійших суспільних течій. Коли яка-небудь суспільна течія істнує й коли за нею стоять поважні громадські сили, то краще для неї самої й для цілого суспільства, щоб був особливий пресовий орґан, просякнений виключно ідеольоґією тої течії. Це дає можливість самим ідеольоґам цеї течії взаємно себе доповнювати, перевіряти й поглиблювати, а суспільству забезпечує необхідну **контролю** над внутрішніми процесами, які в тій течії відбуваються.

У світлі цих міркувань треба безумовно привітати появу першого числа „Українського Вістника" — „орґану незалежної республиканьсько-демократичної думки", як він себе називає. Це не особистий і не гуртковий орґан, а орґан значної української суспільної течії — течії УНР-івської. Переконатись можна в цім вже з поверхового перегляду призвищ співробітників першого числа. О. Шульгин — бувший посол УНР у Парижі, О. Лотоцький— бувший посол УНР у Царгороді, К. Мацієвич — бувший посол УНР у Букарешті, М. Славинський— бувший посол УНР у Празі, А. Марґолін — бувший посол УНР у Лондоні, М. Левицький — бувший посол УНР в Атенах. Все самі бувші посли та міністри УНР! Бракує лише призвищ С. Петлюри та А. Лівицького, щоб комплет був зовсім повний. Але про першого досить багато говориться в тексті „Укр. Вістника", а другий ще може виступить пізніше.

Приглянувшись близче до змісту „Укр. Вістника", ми знов побачимо, що маємо тут до діла з виразником УНР-івської ідеольоґії. Ще в редакційній статті говориться, що „великі завдання стоять перед ініціяторами цього невеличкого журналу", але вже в послідуючій статті „На ріках Вавилонських" О. Лотоцький висловлюється менш широко й більш конкретно: **„Вийшли ми з дому під державним прапором Української Народньої Республіки — той прапор маємо цілим і непорушним принести до дому".**

Тут не місце й тепер не час виступати з критикою УНР-івської ідеольоґії та вказувати на її слабі сторони. Не місце й не час — бо життя вже давно сказало з цього приводу своє слово, а момент нині не такий актуальний, щоб потрібно було роздмухувати розбіжности нашої національно-політичної думки. Сам „Укр. Вістник" подає під цим оглядом добрий приклад, мудро оминаючи слизьких і спірних питань, а більше додержуючи „золотої середини".

Та на одну подробицю всетаки дозволимо собі звернути увагу керманичів „Укр. Вістника". Що УНР-івська концепція є концепцією „одної половини України" — це давно відомо. Що „УНР-івство" й „придніпрянство" є синоніми — це також давно відомо. Але не все, що всім відомо, треба так неделікатно підкреслювати, як це зроблено в першім числі „Укр. Вістника". На 42 сторінки великого формату, з яких складається число, тільки півсторінки тексту присвячено Західній Україні! Лист з Болгарії займає більше місця, лист з Франції — ще більше, а на нещасну „другу половину" України ледве знайшлось півсторінки...

У вступній статті редакція обіцює на сторінках свого журналу „освітлювати культурні наші питання й виявляти ту велику працю, яку здійснює українська еміґрація, де поруч працюють Наддніпрянець і Галичанин, Кубанець і Буковинець, **і в сфері духа утворюють єдність цілої української соборної національної культури"** (підкресленне наше). Очевидно, що єдність і соборність „у сфері духа" — це одна річ, а в сфері політики — зовсім инша річ...

Зрештою, було б чимсь неприродним, коли б УНР-івський часопис виглядав не так, як виглядає „Укр. Вістник". Нині маємо перед собою „чисту культуру" УНР-івства, а в цім, кінець-кінцем, і полягає головна цінність нового орґану.

М. К.

У. Н. СОЮЗ—НАЙЛІПШИЙ ОПІКУН В НЕЩАСТЮ. ЧИ ВИ Є ЧЛЕНОМ ЙОГО?

АСТРОНОМІЧНІ ЧИСЛА.

Колиб ми мандрували до найблизшої нерухомої зорі, самособою не дісталися би там за нашого життя. Та всетаки цікаво, як довго тревала би така мандрівка. Для бігуна тревала би вона 120 міліонів літ, для звичайного пішого мандрівника, що йшов би маршовою військовою ходою, майже 700 міліонів літ, зате світло переходить таку віддаль на протязі чотирох літ.

ЗОЛОТА КНИГА
ЮВИЛЕЙНОЇ КАМПАНІЇ У. Н. С.
1. 10. 1924.—31. 3. 1925.

Виказ Членів-Організаторів.

В. 2. **ІВАН ВОРГАЧ 18-ох.**
В. 4. Семен Кусень 1-го.
В. 5. **Нестор Олійник 6-ох.**
Іван Сидор 4-ох.
Антін Климишин 4-ох.
В. 6. **Іван Пендерецький 9-ох.**
В. 7. ПЕТРО ПУХИР 12-ох.
ДМИТРО КАПІТУЛА 10-ох.
Іван Когут 2-ох.
Йосафат Костів 2-ох.
Андрій Капітула 1-го.
В. 8. **СЕМЕН ПИЛИПИШИН 11-ох.**
Василь Мандзій 9-ох.
Антін Хіщак 3-ох.
Григорій Сакада 2-ох.
Микола Чолій 1-го.
В. 9. **Василь Гирна 4-ох.**
Адам Прус 1-го.
В. 10. ІВАН НЕЦЬО 10-ро.
Матвій Студент 2-ох.
Дмитро Сидоряк 1-го.
В. 11. Василь Товонюк 1-го.
В. 14. **МАФТЕЙ СТАВЧАНСЬКИЙ 20-ох.**
Микола Франьчук 5-ох.
Григорій Бегар 1-го.
В. 15. **Сенько Козак 4-ох.**
В. 17. Андрій Віблий 1-го.
В. 21. **Теодор Синк 8-ох.**
Микола Коцан 1-го.
В. 22. Михайло Боглай 2-ох.
Іван Коптюх 1-го.
В. 23. **Іван Бiньковський 8-ох.**
В. 25. **Семен Ядловський 3-ох.**
Іван Каштанюк 3-ох.
Володимир Лотоцький 3-ох.
Михайло Угорчак 2-ох.
Омелян Ревюк 1-го.
В. 26. **Василь Бусько 8-ох.**
В. 27. **Василь Гладкий 4-ох.**
В. 28. **ІВАН МУЗИКА 20-ох.**
Іван Заходник 6-ох.
В. 29. **Григорій Міхаліцький 9-ох.**
В. 30. МИКОЛА ВЛОВЯК 11-ох.
В. 31. **Кирило Феценько 9-ох.**
Іван Огарик 7-ох.
Петро Бобеляк 3-ох.
В. 36. **Зофія Гунька 3-ох.**
Юстина Лиса 2-ох.
Марія Новак 1-ну.
Марія Ходак 1-ну.
Зофія Галушка 1-ну.
Ксеня Лялька 1-ну.
В. 37. **Анна Горінь 6-ох.**
Зофія Фуртас 3-ох.
В. 38. **Яким Смоляк 5-ох.**
Михайло Вільчинський 1-го.
В. 43. **Василь Лагода 3-ох.**
В. 44. АНДРІЙ ЧЕПЕЛЯК 11-ох.
Стефан Кудрик 8-ох.
Лука Демчук 6-ох.
В. 45. **Теодор Малик 4-ох.**
Іван Юзьвяк 1-го.
Іван Шманда 1-го.
Дмитро Стриковський 1-го.
В. 46. Степан **Матчак 6-ох.**
В. 47. **Микола Кудринський 5-ох.**
Павло Магировський 1-го.
Михайло Адамчук 1-го.
В. 48. Катулька Йосиф 1-го.
В. 49. **Микола Юречків 4-ох.**
В. 50. **Йосиф Греськів 6-ох.**
В. 54. Григорій Трусевич 2-ох.
В. 56. **Іван Гелик 3-ох.**
Мартин Петрик 2-ох.
Петро Вітенко 1-го.
Стефан Грушкевич 1-го.
Микола Антошків 1-го.
В. 57. ОНУФРІЙ ЛЕСНЯК 11-ох.
В. 58. **Василь Лисогір 6-ох.**
Лука Гарматюк 1-го.
В. 59. **Михайло Галькевич 9-ох.**
Микола Никорчук 7-ох.
Володимир Венгринович 3-ох.
В. 62. Олекса Туринець 1-го.
В. 64. **Михайло Сас 5-ох.**
Василь Матвіяс 2-ох.
В. 66. Михайло Гандзюк 2-ох.
Кирило Вереская 2-ох.
В. 67. **Хировський Іван 3-ох.**
В. 70. АНТІН ОНИСИК 14-ох.
В. 72. **Антін Федик 9-ох.**
Іван Белень 1-го.
Іван Панас 1-го.
В. 73. **Петро Ковальчук 4-ох.**
Микола Костів 3-ох.
Микола Пшоновський 2-ох.
В. 75. **Стефан Дідула 9-ох.**
Петро Діжа 2-ох.
Олекса Зданкевич 1-го.
Михайло Заблоцький 1-го.
Антін Горбаль 1-го.
Семен Савран 1-го.
Іван Ягнич 1-го.
В. 76. ОЛЕКСА ЛИСАК 16-ох.
В. 77. **Петро Головід 5-ох.**
В. 80. ТЕОДОР ГРИЦАК 12-ох.
В. 81. Михайло Шуба 2-ох.
Михайло Вітовський 1-го.
В. 82. Антін Філовяк 2-ох.
В. 83. Роман Карбівник 2-ох.
Андрій Вишиваний 1-го.
В. 84. **Микола Гайда 3-ох.**
В. 85. **Онуфрій Костюк 3-ох.**
Онуфрій Шарамарко 3-ох.
Микола Війтишин 1-го.
В. 86. **Михайло Пащук 9-ох.**
Семен Петрочко 2-ох.
В. 87. **Василь Максимик 6-ох.**
В. 88. **Іван [illegible] 4-ох.**
В. 93. **Андрій Васияів 8-ох.**
В. 94. **Іван Чайковський 7-ох.**
Микола Маннталір 3-ох.
Петро Войтович 2-ох.
Йосиф Морозовський 2-ох.
Олена Курочка 2-ох.
Онуфрій Курочка 2-ох.
Михайло Кулинич 2-ох.
Андрій Махник 1-го.
Василь Лотовський 1-го.
В. 95. Тимко Гурин 1-го.
В. 96. **МАТВІЙ ЛАЦИК 22-ох.**
В. 98. Іван Чорний 2-ох.
В. 99. **Петро Герман 8-ох.**
Томко Грабас 1-го.
В. 100. **Андрій Цебак 8-ох.**
В. 101. Савка Мацевка 2-ох.
В. 102. **Микола Бусько 8-ох.**
Микола Шубака 5-ох.
Анна Стадник 1-го.
Константин Стадник 1-го.
В. 103. Василь Колодрубець 1-го.
Іван Пунько 1-го.
Іван Березович 1-го.
В. 104. **Герасим Лисак 9-ох.**
Михайло Зельвак 2-ох.
Василь Тресновський 1-го.
В. 105. **Стефан Слободян 8-ох.**
Василь Белюх 8-ох.
Дмитро Мицик 3-ох.
Стефан Юрків 1-го.
Василь Шийка 1-го.
Григорій Войтович 1-го.
Йосиф Полянський 1-го.
Антін Ключник 1-го.
В. 106. **Василь Гриньків 1-го.**
В. 107. Іван Матечук 2-ох.
Йосиф Мудрий 2-ох.
Онуфрій Новаковський 1-го.
В. 108. **Михайло Колодій 9-ох.**
Франко Біркійовський 1-го.
В. 110. **Теодор Чорний 8-ох.**
В. 112. Константин Кардамаш 2-ох.
В. 113. **Михайло [illegible] 9-ох.**
В. 114. **Теодор Семчук 7-ох.**
В. 116. [illegible] 4-ох.
[illegible] Бастирка 1-го.
В. 117. [illegible] 2-ох.
В. 118. [illegible] 3-ох.
В. 119. [illegible] 2-ох.

В. 120. Василь Монастирський 2-ох.
Михайло Баць 1-го.
В. 121. Василь Чуйко 5-ох.
В. 122. КАРОЛЬ СІДЗІНСЬКИЙ 13-ох.
В. 123. **Михайло Дорош 8-ох.**
Іван Тарам 5-ох.
Ілько Гринько 5-ох.
Тимко Николишак 1-го.
В. 124. **Дмитро Бала 5-ох.**
В. 126. **Йосиф Бубник 5-ох.**
В. 128. Онуфрій Залула 2-ох.
Володимир Каршень 2-ох.
В. 129. Михайло Дзярський 1-го.
В. 130. Іван Галецький 2-ох.
Петро Свистун 1-го.
В. 131. **Бронислав Гжим 8-ох.**
Марія Гжим 1-го.
В. 132. **Дмитро Хоцінський 3-ох.**
В. 133. ОЛЕКСІЙ БУДНИК 14-ох.
В. 134. **Анна Залецька 3-ох.**
В. 135. **Антін Клим 8-ох.**
В. 138. Михайло Саламаха 1-го.
В. 140. **Іван Кравець 5-ох.**
Іван Рудик 1-го.
В. 141. Теодор Ворко 1-го.
В. 142. **Петро Осталчук 4-ох.**
В. 143. **Іван Поваленнй 4-ох.**
В. 144. МИХАЙЛО ЯМКА 10-ро.
В. 146. **Пінько Андрушків 8-ох.**
Петро Гищук 1-го.
В. 147. **СТЕФАН САЛАШ 20-ох.**
Стефан Мельничук 9-ох.
Іван Заяць 3-ох.
Іван Онишканич 2-ох.
Федьо Мяцьо 2-ох.
Стефан Сідловський 1-го.
Олена Пейко 1-го.
Теодор Лось 1-го.
Анастазія Грабовинська 1-го.
Анна Бобеляк 1-го.
В. 149. **Онуфрій Стецьків 9-ох.**
В. 150. **Петро Шульган 5-ох.**
В. 151. **Меланія Худоба 3-ох.**
Катерина Качмарик 1-го.
В. 152. **Семен Присяжний 5-ох.**
Андрій Голошівський 2-ох.
Володимир Сидорович 1-го.
В. 153. Семен Торський 2-ох.
В. 154. Алексій Фриницко 1-го.
В. 155. **Дмитро Федчишин 5-ох.**
Пилип Щуцький 1-го.
Петро Ходань 1-го.
Григорій Федів 1-го.
В. 157. Павло Каняк 1-го.
Данило Стрілецький 1-го.
В. 158. **Андрій Шупінний 8-ох.**
В. 159. **Михайло Камінський 3-ох.**
Антін Амброзій 1-го.
В. 160. Матвій Костишин 1-го.
В. 161. **Антін Підуфалий 7-ох.**
В. 162. **Стефан Медвідь 4-ох.**
Михайло Гнатів 2-ох.
В. 163. **Стефан Гвіздь 4-ох.**
Михайло Паранич 2-ох.
Йосиф Федюк 2-ох.
Іван Дуда 1-го.
В. 164. **Михайло Піціль 7-ох.**
Микола Калинич 1-го.
В. 167. **Йосиф Рощінка 3-ох.**
В. 168. **Григорій Косинка 5-ох.**
Григорій Геба 2-ох.
Іван Мацюрак 1-го.
Григорій Дячишин 1-го.
В. 169. **Павло Газдій 6-ох.**
В. 170. Йосиф Вацлавський 2-ох.
В. 171. Василь Бурко 1-го.
В. 172. **Ілько Гузар 3-ох.**
Михайло Боднар 2-ох.
В. 177. ОМЕЛЯН РЕКРУТ 12-ох.
В. 179. Михайло Петрівський 2-ох.
Василь Тустановський 2-ох.
Василь Щупляк 2-ох.
Йосиф Сокирка 1-го.
Андрій Помірко 1-го.
Др. М. Клим 1-го.
Василь Голдак 1-го.
Йосиф Стефанів 1-го.
Михайло Федина 1-го.
Михайло Тиндик 1-го.
Іван Добромільський 1-го.
Іван Гаргала 1-го.
Теодор Владика 1-го.
В. 181. **Стефан Прокопчук 4-ох.**
Микола Шпак 2-ох.
В. 182. **Михайло Пилюк 3-ох.**
Григорій Яськів 3-ох.
Онуфрій Зубар 2-ох.
Блажко Сущинський 1-го.
Дмитро Лещишин 1-го.
Лесьо Сисин 1-го.
Петро Хміль 1-го.
В. 183. **Петро Бабяк 9-ох.**
В. 185. **Павло Швед 4-ох.**
В. 188. **Роман Гайовий 3-ох.**
В. 189. **Калина Грабарович 4-ох.**
В. 190. Павлина Пайончковська 2-ох.
В. 191. **Панько Джондимиристий 3-ох.**
Іван Ткач 1-го.
В. 192. **Антін Литвинець 3-ох.**
Петро Ірха 2-ох.
Петро Федірко 1-го.
В. 193. **Микола Тутка 6-ох.**
В. 195. Андрій Астраб 1-го.
В. 196. Василь Лешин 1-го.
В. 197. Микола Павлик 1-го.
В. 200. Йосиф Паращук 1-го.
Петро Господар 1-го.
Стефан Миськів 1-го.
Тимко Кузенька 1-го.
Стах Жатковський 1-го.
В. 201. **Михайло Миюпишин 9-ох.**
Михайло Пех 1-го.
В. 202. Марія Мельник 1-го.
В. 203. ВОЛОД. ЯСЬКЕВИЧ 11-ро.
В. 205. **Павло Крепіч 3-ох.**
В. 207. **Теодор Тимкович 3-ох.**
В. 208. Яків Стадnір 1-го.
В. 209. **МИХАЙЛО ДМИТРІВ 24-ро.**
В. 211. **Дмитро Фостик 5-ох.**
Василь Карпів 4-ох.
Олекса Тіцький 2-ох.
Полікарп Рій 1-го.
В. 212. **Михайло Пущило 3-ох.**
Анна Канюк 1-го.
Анна Шалева 1-го.
Марія Вітенко 1-го.
В. 213. **Лев Бачинський 6-ох.**
Андрій Бирич 6-ох.
Кузь Гриник 2-ох.
Василь Бурбела 1-го.
В. 214. **Василь Зеліско 3-ох.**
Константин Свистович 1-го.
В. 216. АННА ОЛЕЩУК 15-ох.
В. 217. ВАСИЛЬ ЛУЩИШИН 14-ох.
КОНСТАНТ. ШЕВЧУК 11-ох.
Микола Паснак 6-ох.
Роман Шевчук 3-ох.
Василь Скробач 3-ох.
В. 218. **Михайло Сорока 8-ох.**
Дмитро Стецьків 4-ох.
Йосиф Заляновський 1-го.
В. 220. **Іван Чорний 3-ох.**
Юрко Кріль 1-го.
В. 221. **Ілля Шпікула 7-ох.**
В. 222. **Іван Крижановський 3-ох.**
Олекса Кобилінський 2-ох.
Михайло Шиніінка 2-ох.
Стах Бляжко 2-ох.
В. 223. **Григорій Гулька 5-ох.**
В. 225. Стефан Патин 2-ох.
В. 229. **Василь Тарас 9-ох.**
Петро Дочич 1-го.
Йосиф Федерович 1-го.
Ілько Гоминьчук 1-го.
В. 230. **Іван Гаврич 3-ох.**
Юрій Присташ 1-го.
В. 234. Юрій Гвіздь 2-ох.
Петро Цинтор 1-го.
В. 235. Олекса Невойда 1-го.
В. 236. **Андрій Багнюк 6-ох.**
Микола Бабій 6-ох.
В. 238. **Петро Музика 8-ох.**
Стефан Ярош 1-го.
В. 239. **Теодор Грищей 3-ох.**
Іван Муха 3-ох.
Юрко Нечипор 2-ох.
Петро [illegible] 1-го.
Микола Волос 1-го.
[illegible] 1-го.

В. 242. **Іван Гринько 8-ох.**
Ілько Гарбіст 1-го.
Іван Криба 1-го.
В. 243. **Тимко Янсевич 8-ох.**
Іван Семчишин 5-ох.
Василь Тушица 8-ох.
Теодор Карпюк 2-ох.
Стефан Гасюк 1-го.
Сава Миляновський 1-го.
В. 245. Матвій Скоропад 1-го.
В. 246. **Василь Сподарик 6-ох.**
В. 247. Павло Хрущ 1-го.
Теодор Гула 1-го.
Михайло Кучапський 1-го.
Василь Гірник 1-го.
Іван Гавринко 1-го.
Михайло Подоляк 1-го.
Юрій Ящук 1-го.
Микола Кравчишин 1-го.
Михайло Біян 1-го.
В. 248. **Микола Левкович 3-ох.**
Іван Іваніщів 1-го.
Йосиф Летнянчин 1-го.
В. 249. **о. Іван П. Волощук 4-ох.**
Пелягія Войтович 1-го.
В. 251. **Микола Страп 6-ох.**
Василь Козир 2-ох.
Катерина Козир 2-ох.
Григорій Коростенський 2-ох.
Анастазія Страп 1-го.
В. 252. Панько Гошко 1-го.
В. 255. Леон Бобак 1-го.
В. 256. Роман Демчук 1-го.
В. 259. АЛЕКСІЙ ОЛЕЩКО 19-ох.
В. 262. Олена Придун 2-ох.
В. 265. Теодор Пташинський 1-го.
В. 266. **Ігнатій Бабак 6-ох.**
Теодор Сюрко 4-ох.
Василь Михалюк 3-ох.
Василь Поцілуйко 1-го.
В. 267. **Теодор Агрест 8-ох.**
В. 268. Семен Гладчук 1-го.
В. 269. **Стефан Соколовський 7-ох.**
В. 271. **Григорій Левуш 3-ох.**
Петро Вашишин 1-го.
В. 274. **Семен Шляхтянчин 6-ох.**
Лука Максимич 1-го.
В. 276. МИХАЙЛО ФУК 15-ох.
Евген Стефанович 1-го.
В. 277. **Онуфрій Курко 3-ох.**
Олекса Курило 2-ох.
Павло Курко 1-го.
В. 280. **Василь Захарчук 8-ох.**
В. 283. **Григорій Каганяк 3-ох.**
Іван Наогольник 1-го.
В. 285. **Василь Федорчук 4-ох.**
Микола Забич 1-го.
Павло Коник 1-го.
В. 288. **Рафаїл Остапчук 4-ох.**
В. 290. Анна Хімяк 1-ну.
В. 292. **Петро Кізел 10-ро.**
Дмитро Запотічний 2-ох.
Теодор Медвідь 1-го.
В. 294. **Антін Нагребецький 4-ох.**
Микола Моссора 1-го.
В. 295. **Василь Пільгуй 3-ох.**
Олекса Цепко 2-ох.
В. 296. ПЕТРО ЛЮБЧИК 13-ох.
Григорій Волошинович 3-ох.
Василь Каліновський 2-ох.
Антін Гарачмак 2-ох.
В. 297. **Нестор Ревак 5-ох.**
В. 299. **ІВАН СИДОРОВИЧ 21-го.**
Михайло Пришлівський 4-ох.
Петро Судин 2-ох.
Іван Сінякевич 1-го.
В. 301. **Павло Підлісний 3-ох.**
В. 303. **Катерина Байтс 4-ох.**
В. 305. **Іван Годованець 6-ох.**
В. 306. Теодор Федуняк 2-ох.
Андрій Антонів 1-го.
Василь Моссора 1-го.
В. 307. **Іван Витяз 8-ох.**
В. 308. **Данько Федор 3-ох.**
Григорій Качмар 1-го.
В. 309. **Олекса Варян 5-ох.**
Іван Кінаш 2-ох.
Кінаш Ева 2-ох.
Юрій Федусь 1-го.
Михайло З. Вагнер 1-го.
В. 310. **Василь Сенишин 8-ох.**
В. 311. Стефан Федірко 2-ох.
Микола Федірко 2-ох.
В. 312. **Семен Цап 6-ох.**
Ізидор Полегонький 2-ох.
В. 313. Йосиф Круховський 1-го.
В. 316. Григорій Храновський 2-ох.
Василь Скробач 2-ох.
Теодор Олексин 1-го.
Олекса Луців 1-го.
В. 317. Віктор Осухівський 1-го.
Іван Фургал 1-го.
Теодор Ковальчик 1-го.
В. 318. **Йосиф Косій 7-ох.**
Теодор Демчук 3-ох.
В. 319. МИХАЙЛО ПРОНЯК 12-ох.
Данило Стецик 4-ох.
В. 320. Юліян Дипський 1-го.
В. 321. Федор Цюх 2-ох.
Дмитро Савчин 2-ох.
Федор Конів 1-го.
Іван Костирка 1-го.
В. 323. **Дмитро Яремко 5-ох.**
В. 324. ІВАН СЛОБОДЯН 13-ох.
Михайло Коцюк 2-ох.
Григорій Григорчук 1-го.
В. 326. **Іван Соколовський 6-ох.**
Василь Своренъ 3-ох.
Стах Мечніковський 3-ох.
В. 328. КОНСТАНТИН БОБИЧ 10-ох.
В. 329. ОЛЕКСА КРАВЕЦЬ 10-ох.
Йосиф Пінський 1-го.
В. 330. **Теодор Стрнек 5-ох.**
В. 332. **Стефан Зайшлий 3-ох.**
В. 336. ГРИГОРІЙ КІСІЛЬ 14-ох.
Семен Постолюк 4-ох.
В. 338. **Франко Янковський 6-ох.**
Михайло Салик 3-ох.
Микола Опар 2-ох.
Іван Ядчишин 1-го.
В. 339. Василь Скольський 1-го.
Олекса Будай 1-го.
В. 341. **Стефан Морозович 3-ох.**
В. 342. **Зофія Клеба 3-ох.**
Іван Маркович 1-го.
Петро Швайлик 1-го.
Петро Вуй 1-го.
В. 344. **Василь Троян 4-ох.**
В. 347. **Йосиф Годяк 7-ох.**
Микола Гнатюк 5-ох.
Григорій Замойський 3-ох.
Стефан Чопек 2-ох.
В. 350. **Йосиф Тирчик 3-ох.**
Стефан Коривчак 2-ох.
В. 354. Петро Врубліцький 1-го.
Микола Ярош 1-го.
В. 355. **Стефан Юркевич 5-ох.**
В. 357. **Андрій Візний 3-ох.**
В. 363. **Іван Скробач 4-ох.**
Іван Костів 3-ох.
Михайло Луцишин 1-го.
В. 364. **ЙОСИФ БИЦЬ 13-ох.**
Іван Сподар 6-ох.
Михайло Бурко 1-го.
Йосиф Стойка 1-го.
В. 367. МИХАЙЛО АНТОНІВ 10-ох.
Онуфрій Чолій 5-ох.
Антін Бабій 4-ох.
Дмитро Федоришин 3-ох.
Сидор Андріїв 2-ох.
Ксаверій Воробець 2-ох.
Теодор Когут 1-го.
Микола Мельник 1-го.
Григорій Сухарник 1-го.
В. 369. МИХАЙЛО КУБА 15-ох.
Гнат Клименко 8-ох.
В. 370. МИХАЙЛО ДОВГИЙ 14-ох.
Яків Швець 2-ох.
Константин Марущак 1-го.
Іван Кучірка 1-го.
Володимир Березицький 1-го.
Микола Плуговський 1-го.
В. 371. **Григорій Романків 5-ох.**
В. 380. **Іван Гураль 5-ох.**
В. 381. **Йосиф [illegible] 4-ох.**
Дмитро Іванушка 2-ох.
В. 384. [illegible] 2-ох.

В. 385. **МИКОЛА БОЙКО 32-ох.**
Микола Грубрин 4-ох.
Параскевія Бойко 3-ох.
Петро Чучман 2-ох.
Петро Бутрин 2-ох.
Йосиф Греськів 2-ох.
Лука Харчишин 2-ох.
Іван Сьміганoвський 1-го.
Іван Лозовський 1-го.
Олекса Пилатюк 1-го.
Теодор Кохан 1-го.
Стефан Коцюба 1-го.
В. 388. **Петро Огар 9-ох.**
Стефан Мелько 1-го.
В. 401. **МИХАЙЛО ЛЮЛЬКА 24-ох.**

УВАГА: Повисший виказ Членів-Організаторів є зладжений після надісланих відділами посвідок. Після того виказу будуть роздані організаторські нагороди і відзначення. Інтересовані зволять уважно сей виказ прочитати, та колиб знайшли які похибки або пропущення, зволять сейчас спростувати. Такі спростовання мусять бути зроблені за посередництвом відділових урядів, так як спростовань не підписаних відділовим урядом і без урядової печатки не будесь узглядняти.

Як дальший зміст Золотої Книги Ювилейної Кампанії послідують викази цілих груп Членів-Організаторів після числа зорганізованих ними новиж членів і після заслужених відзначень і нагород з поміщенням фотографій тих, котрі в організованню нових членів, в часі сеї кампанії, більшим успіхом відзначилися. Кождий відділ У. Н. Союза, котрий в часі Ювилейної Кампанії придбав що найменче 12 нових членів буде відзначений поміщенням фотографії свого організатора або групи членів-організаторів, оскільки таку фотографію, зроблену після вказівок гол. канцелярії нам нас надіслав.

Іван Каштанюк, гол. рек. секр.

„БАТЬКОВА КАЗКА" НА НЮЙОРСЬКІЙ СЦЕНІ.
(Допись).

Заходом Театру Українського Народного Дому в Ню Йорку виставлено було у власній галі в неділю, 17. мая б. р., о год. 8-мій вечер, 5-актову драму І. Тобилевича п. з. „Батькова Казка" або „Гріх і Покаяние."

Ролю Никодима грав М. Карлаш, Марини — М. Машир, Пилипа Дорофієвича — П. Гурський, Костя — С. Котович, Приськи, — П. Самосійко, Палажки — К. Котович, Чаплинського — Д. Якубенко, Романа — Т. Яновський.

Публики , як на нюйорську громаду, було на сім представленню небогато, але та, що була, вийшла з театру з як найбільшою насолодою в душі.

Наперед треба сказати, що „Батькова Казка" се найкраща песа Тобилевича й один з найліпших творів у нашій драматичній літературі.

Основою сеї прекрасної драми є буденна тема: непорозумінне межи мужем і женою. Муж (Никодим), хоч панського роду, любить цілою душею хліборобське діло і порпається в землі від ранку до вечера. Його подруга (Марина), бувша панська покоївка, дреться до панського життя, не любить господарства і від мужа втікає, бо він смердить гноєм. Від неробства і скуки вона шукає за товариством панського конторщика, панича з польского роду (Чаплинського), котрий уміє закручувати голови гарним молодицям. Згодом знакомство Марини з Чаплинським дійшло до того, що одного вечера Никодим, попереджений льокаєм Костем, котрий хотів колись з Мариною женитися, але вона його відкинула, бо покохала щирою душею Никодима, — застукав їх самих у кімнаті саме в тій хвилі, як вони горячо цілувалися. Никодим прогнав невірну жінку зі своеї хати, а сам, попродавши все майно, пійшов на війну — шукати смерти.

Якже важко, як страшно каралася Марина за свій необачний „гріх"! Терпів пекольні муки і зраджений Никодим, а „покаянне" для них прийшло аж по 25-ти роках!

Переповідати подрібно сю драму годі, бо сим ослабилобся її вартість. Щойно тоді, коли бачиться сю песу на сцені, відограну добрими артистами, пізнається її красу і ціль. Се безперечно клясична драма, яку можнаби виставляти сміло і на найбільших світових сценах.

А грали-ж її наші нюйорські артисти, грали! Аж дух у грудях запирало, коли чоловік дивився на сцену і переживав (а пережити мусів!) укупі з артистами те, що вони представляли.

Ось возьмім, для прикладу, кінцеву сцену. Єтакий, знемощілий Никодим у ранзі ґенерала, з шістьма ще не вигоєними ранами на своїм тілі і з найбільшою раною в серці, оповідає присутним старим приятелям, як йому жилося через цілих 25 років і як страшенно він тужив за своєю улюбленою Мариною. Його слова тяжким оловом падуть на души його слухачів, бо бачать, як по лиці оповідача котяться дві грубі сльози — справжні сльози! Ну, хто так „грає", сей певно потягне за собою публику! Плачуть із Никодимом не тільки його товариші на сцені, але плаче також підповідач (суфлер), плачуть усі присутні на салі видці. А як ті сльози змивають усякі буденні бруди з людського серця!

А от вам ще одна сцена: Никодим з розбитим серцем проганяє від себе свою необачну жінку, а їй щойно тоді отвираються очи і вона бачить, кого раз на все тратить. Нещасна Марина молить-благає свого розгніваного мужа о прощенне і з її прибитої невимовним горем душі вириваються раз за разом жахливі, проймаючі зойки. Ціла саля наче закаменіла: не чути ніодного віддиху — навіть маленькі діти на колінах своїх материй замовкли...

Скільки праці, важкої й убійчої праці коштувала ся трагічна сцена паню Машир!

Побіч п. Карлаша і пані Машир треба ще згадати п. Гурського, який грав ролю дворецького (Пилип Дорофієвич). Се любимець нюйорської публики. Він виступає звичайно в комічних ролях і грає їх незрівнано. Тут він мав ролю поважну, але вивязався з неї теж по мистецьки — особливо в останній дії, де він представляв старенького дідуся. Його радість, як побачив по 25 роках свого любого приятеля Никодима, вийшла прямо чудово! Всі люди плакали із зворушення.

Инші артисти дуже гарно достроювалися до цілости штуки і збирали заслужені оплески. Між ними є теж люди з „божою іскрою" в душі, але вони — можна сказати — ще новиками на сцені. Коли схочуть над собою трошки попрацювати, будуть напевно збирати овочі своєї праці.

Щире спасибі п. В. Кедровському (режисерови Українського Театру в Ню Йорку) за те, що дав нам змогу побачити на сцені безсмертний твір Тобилевича, а П. Т. Артистам і Артисткам згаданого театру честь і слава за той духовий пир, який вони зготовили присутній на „Батьковій Казці" публиці.

О. С.

В. БУДЗИНОВСЬКИЙ

Послідний Ногай.

(Історичне оповідание).

(Свобідно за Купером)

(14)

— Мрака заслонить Торки перед нашими очима, але вона також заслонить нас перед очима польських стеж і вартових. Дівчата! Зайдете пішки до Торок? До сеї пори ми мали щастє. Як воно і тепер не покине нас, то закриті мракою проховзнемося.

— Я йду! — Христя крикнула.

— Я також! — додала Варка.

— Але не гаймося! — Тихоліз наглив. — Тепер саме найдогіднійша хвиля. Як мрака сяде, або як вітер понесе її дальше, буде запізно. Коні лишім тут. Шкода їх, але наше життя важнійше.

Тихоліз розкульбачив одного коня, взяв кульбаку під паху і став сходити в низ. З другою кульбакою зробив те саме Мурат і з ножем в руці пустився за Тихолізом. Криса вхопив правою рукою руку Христі, лівою руку Варки і пішов за Муратом. За ними йшов Гамер.

— Біжіть за мною, — Тихоліз сказав, коли вже були на долині. — Як би ви мене втратили з очий, то біжіть все так, щоби вітер дув вам в ліве лице. Не забудьте!.. В ліве лице.

Біжучи, Криса числив кроки. Він добре знав сю долину, отже рахуючи свої кроки, орієнтувався, яку дорогу вже зробили і кілько їм ще до Торок.

— Вже половина дороги за нами, — шепнув до дівчат.

В тій хвили, яких двайцять стіп від них на ліво хтось крикнув:

— Хто там?

— Свій! — Криса відповів по польськи.

— [illegible]

Криса не відповів, лише біг дальше за Тихолізом, котрий взяв у праву руку, потому у ліву.

За ними гукнуло кілька мушкетів і розлався крик:

— Лови! Лови!

— Втікаймо! — Криса шепнув до Тихоліза, котрий чогось то станув і розвівши руками спинив ціле товариство.

— **Ми біжимо блудом,** мабуть просто в ляцький табор, бо тепер вітер дує нам в оба лиця, — Тихоліз звинявся. — Зміняючи пару разів напрям, я збаламутився.

В сій хвили заревла гармата.

— То наша гармата, — сказав Криса, дріжачи цілим тілом.

— І я знаю той голос, — додав Тихоліз. — Отже наш город там. Гонім!

Тепер Гамер вхопив Варку за руку і пустився вперед. Криса вів Христю. Перед ними затупотіло.

— Погано! — крикнув Тихоліз. — За нами стрілянина з мушкетів, перед нами наші козаки. Мабуть, користаючи з мраки, зробили вилазку.. Таки так. Чути команду. Сам сотник веде їх.

— Тату, тату! — обі сестри скрикнули нараз. — То ми, Варка і Христя.

— Розступитися! — крикнув сотник. — То мої діти! Пропустіть їх до воріт і рушайте далі!

То було перед самими ворітьми Торок. Товариство знайшлося між двома купами козаків. Сотник скочив з коня, [illegible]

— Вперед! — крикнув Криса, вже сидячи на сотниковім кони. — Козаків я поведу, бо знаю де стоїть ворожа сила. Я й в мраці знайду їх, вони доглянуть нас аж тоді, коли почують шаблі на своїх головах.

Козаки рушили вперед, сотник з доньками щез за ворітьми города. За ними вбігли коні дівчат.

Коло Криса з козаками вернув, показалося, що не втратив ні одного. Шаблю чистив кождий, бо на кождій була кров. Криса пішов до сотника і розказав йому про успіхи вилазки:

— Я знав, де стоїть головна сила Худецкого, бо цілий табор бачив я з гори, ще заки мрака накрила поле. Ми вдарили на табор піхоти і пролетіли крізь него туди й назад, бючи шаблями на безбач. Щастє, що в тій мраці, в котрій не бачив один одного, свої не порубали своїх.

— Так що з того! — сотник відповів зітхаючи. — Мрака не кождої днини буде. А хоч і буде, то по нинішній прочуханці будуть берегчися. Як не прийде Устінов з цілою своєю силою, то Ляхи возьмуть наш город. Найгірше се, що з ними Татари. Сі хижаки здорових і старших поженуть в ясир, діти і немічних виріжуть. Треба би до Устінова ще раз вислати якого гінця. Тихоліз не пішов би?

— Піде. Він любить такі пригоди. Але не зараз. Він мусить відпочати і дожидати ночи. Тепер в білу днину не проховзби ся.

— Я ще не подякував тобі за опіку над моїми дітьми. Через них ти сам був пару разів у такій небезпеці. Чим я віддячу тобі, чим дівчата заплатять тобі за се, що ти важив своїм життям для моеї і їх химери. Бо-ж се химера в такий час клицати діти, ще й дівчата до военного табору. Ми всі твої довжники. Лиш не знаемо чим, як сплатити сей довг, та чи взагалі коли здужаемо сплатити.

— Я саме про се хотів побалакати з вами... Насамперед скажу, що я ведучи ваші діти сюди, моїм життем менше важив, ніж кождий козак, що тут з вами лишився. Далі, на те я козак, щоби весь мій вік в днину і в ночи зазирати смерти в очи. На добавок я все зробив не так для вас, як для себе самого... Але, коли ви вже говорите про ваш довг то...

Козак зацукався.

— Ну? Що з тим довгом?

— То вибачте, коли вам видасться, що я віритель нетерпеливий і нахабний...

— Нетерпеливий і нахабний? Як се маю розуміти? Якої заплати хочеш, ще й зараз?

— Заплати не хочу. Тільки хочу, щоби, як ви справді маете себе за довжника, той довг був зараз вимазаний... Дайте мені вашу дитину.

(Дальше буде).

АРКАДІЙ АВЕРЧЕНКО.

МОЯ ТОВАРИШКА ПОДОРОЖІ.

Ми сиділи в малому, милому, веселому товаристві. Я мимоходом згадав, що небаром поїду на Крим.

Олена Миколаївна, гарна молода вдова, з допитливими очима, багряно-червоними устами й ясним обтятим волоссям, глядїла на мене дуже обіцюче й сказала:

— Ви також? Колиж ви відїзджаєте?

— З кінцем того тижня! — відповів я ввічливо.

— Мій Боже! — викликнула молода вдова — я також. Знаєте, що... Зроблю вам предложення: їдьте разом зі мною. Ви розумієте, що подорож для жінки, яка подорожує сама одна, то щось страшне. Отже, хочете бути моїм товаришем подорожі?

Я ще раз поглянув на вдову, а потім сказав чемно: „Ласкава пані, для мене буде воно приємністю, коли могтиму бути вашим товаришем подорожі!"

Мій приятель Перепельтов зірвався з крісла, глянув на мене співчуваючо й дав мені знак. Як ми вийшли на хвилину з кімнати, спитав я його: „Любий приятелю, що сталося?

Чи ти збожеволів? — спитав він схвильовано. — Чому ти згодився товаришити цій жінці в подорожі?

— Таж вона чудова, молода вдова.

— Тим гірше, — відповів гірко мій приятель, — подорож із гарною жінкою, то все небезпека для чоловіка.

А дальше говорив голосом пророка: „Від тепер не знатимеш, що то є день а що ніч. Будеш її льокаєм, її покоївкою, її носильником, її наймитом. Будеш відповідальний за всі річи, які вона забуде, за спізнення до поїзда, за те, що не буде окремого переділу, за протяг, за те, що буде горячо в переділі та за всі неприємности, які приключаються в подорожі. Раненько мусітимеш шукати мила, бо вона забула його в готелі, а потім на стаціях мусітимеш приносити чай. В ночі не могтимеш спати, бо мусітимеш стояти на сторожі, щоби ніхто не ввійшов до переділу... В третій годині вранці вона мусітиме бігати й заживати лікарства на успокоєння. Ти будеш пильнувати її кошів, ти будеш піклуватися готелем, ти мусиш дбати про добір страв на обід, насамперед для неї а потім для себе. Словом: ти дурень, тому що ти взяв на себе такий обовязок."

Я усміхнувся й сказав: — Коли чоловік дав слово, то слово. Тепер уже нічо не дасться змінити. Та я гадаю — що справа не така страшна.

— Ну, побачимо! — Голос його звучав сухо й холодно. Ми вернулися до кімнати, а я визначив собі сходини з гарною вдовою: субота, в одинацятій годині на головному двірці. В суботу вечером прийшов я три чверти на одинацятку в ночі. Поклав я мою ручну валізу під канапу в ресторані 1-ої кляси, а сам пішов на променаду.

— Мій Боже! Ось він... а нарешті находжу вас осьтут! — озвався за мною добре звісний голос, — я всюди шукаю за вами. Де ви властиво обертаєтеся?

— Ах то ви, ласкава пані — відповів я розрадуваний — як ваше здоровлячко?

— Спасибі! — відповіла вона коротко. Потім видивилася на мене й спитала: — Чого тут стоїте? Що тут робите?

— Дармую, — відповів я.

— Чи ви взяли вже білети? — питалася вона дальше.

— Що за білети? — спитався я счудовано.

— Але даруйте, якже ви можете їхати без білету? — запримітила вона гостро.

— Правду кажете, — сказав я післи короткої надуми —

— Так візьміть жеж!

— Відкіля взяти їх? Як не знаю, де є каса?

— Мій Боже... Адеж бо ви наче безпомічна дитина. Скажіть носильникови, а він уже поступе білети.

— А як носильник утікне з грішми?

— А навіщо носильник має число?

— Число? А хто гарантує мені, що я не забуду цього числа протягом одної хвилі? Я маю дуже слабу память!

— Коли так, то запишіть собі число! — сказала вона з усміхом.

— Я забув дома олівець.

— Мій Боже, ми ще з того всього спізнимося до поїзду!

— Ніщо не є так легко як це, — відповів я й глянув на годинник — поїзд відходить за пять хвиль.

Вона заломила руки й, викликнула до мене: „Стійте тут! Не ворушітся з місця! Я сама принесу білети!"

— Добре, — відповів я — стоятиму тут і ждати! — Я стояв спокійно й придивлявся, як подорожні тиснулися до виходу...

— Ходіть... ходіть, — роздався нараз за мною її голос, — поїзд зараз відходить!

Побігла наперед, а я йшов за нею. Нечаянно пристанула й спитала: „А деж ваші річи?"

— Я поставив мій куфер у реставрації під канапою. Його можна принести пізнійше...

— Що значить пізнійше? — викликнула вона нервово. — Принесіть його в цюж мить! Тамтуди не йдіть... ресторан є он тут...

— А де я найду вас? — спитав я мою товаришку подорожі.

— Мій Боже, — викликнула вельми розпучливо — алеж бо він наче трилітня дитина... Гарного товариша подорожі пошукала я собі! Бігайте заразже до ресторану, я жду ось тут!

— Прошу не відходити. Прошу, прошу!

— Алеж принесіть ваш куфер! Мерщій, мерщій!

Я взяв куфер, прибіг назад на місце, де був оставив молоду вдову, а потім ми обоє бігли здовж перону.

— Де наш поїзд? — спитала вона дуже задихана.

— Мені здається, що отсей, — сказав я й вказав на один самітний вагон.

— Алеж... то відлучений вагон, ви глупий чоловіче! Нам треба поїзду... Ах, ось іде вже мій носильник... Гей, носильнику, де є поїзд, що їде до Одеси?

— Прошу пані, ось там, — сказав ввічливо носильник і зняв шапку.

Попереду пішла Олена Миколаївна. Вона шукала переділу; за нею носильник, що ніс її куфер. За ними йшов я з моєю ручною валізочкою.

Щойно всіли ми, поїзд рушив. Олена Миколаївна втерла зігріте лице, усміхнулася й сказала:

— Без мене ви сьогодня спізнилися би були до поїзду!

— Самособою, — відповів я. — Дивно мені, як ви розізнаєтеся на цих залізницях. Ці білети, ці носильники, можна збожеволіти з того, легко можна стратити голову.

Пів години провели ми на милій розмові, а потім я сказав:

— Я голоден! Хочу їсти!

— Чомуж ви не їли в стаційному ресторані? — спиталася мене товаришка подорожі.

— Я забув!

— Як можна забути їсти? Чекайте, небаром буде стація з рестораном. Погляньте до розкладу їзди.

— Я не маю розкладу їзди!

— Ось маєте мій! — сказала вона з усміхом. Я взяв розклад їзди, глянув на нього й кажу: „Ого... то грубезна книга... „Там мусить бути багато стацій з рестораном." — Почав я перелистовувати й сказав:

— За три години буде одна стація... То страшне!

— Що за стація?

— Теріоки.

— Що? — викликнула вона счудовано — на якім шляху шукаєте ви?

— Ось тут... ці жовті листки!

— Мій Боже, таж вам треба тие няньки... Він навіть не знає, як шукається в кондукторі.

— Рад би я бачити того чоловіка, який розумівся би на цьому!

— Давайте сюди! дурний чоловіче! — викликнула вона нервово — за двацять хвиль буде стація з рестораном. Поїзд стоїть там вісім хвиль!

— То за мало. Я спізнюся до поїзда!

— Заспокійтеся, велика дитино, я піду з вами! Скажіть, — говорила вона дальше — як ви властиво жиєте, коли ні про що не розумієте, коли всюди приходите запізно, коли при найменшій дрібниці тратите голову?

— Зле жию, — сказав я жалісливим голосом. — Мій батько не жиє, моя мати далеко... Ні, я дійсно радий з цього, що ми їдемо разом.

— То дурниця, — говорила вона заспокоюючє. — То дрібниця, моя дитино, мій хлопчику... Вже якось ми дібемося до цілі... Де хочете спати? На долішньому чи на горішньому ліжку? Думаю, мені відступите долішнє ліжко?

— Самособою, що відступлю вам його. Але не гнівайтеся, коли збуджу вас у ночі.

— Якже то? — спитала вона здивовано.

— Я в ночи обертаюся з боку на бік, то певно впаду на долину.

— Гм, — сказала вона вдумчиво — коли так, то спіть у долішньому ліжку... Бідна, безпомічна дитинка!

Жартуючи погладила мене по голові, а в голосі її пізнати було материнську печаливість.

Ніколи ще не подорожував я так щасливо, як тоді. Я почувався наче маленька, розпещена дитина: журилися мною, давали їсти й пити. Хоч я ростом великий, маю басовий голос, обходилися зо мною, наче з дитиною. Моя товаришка подорожі поклала мене спати, накрила мене своїм подорожним пледом, погасила лямпу, як я заснув, приносила мені кави з вагонового ресторану, як я пробудився. Воно бавило її, коли я пробудившись протирав собі очи пястуками, наче дитина й кликала голосно:

— Дитинка пробудилася! Дитинка хоче кави! Я був щасливий, що пробудив у неї її материнські почування.

В Одесі вишукала вона гостинницю, замовила для мене кімнату, обідала, вечеряла зі мною. А як ми їхали кораблем до Севастополя, вона поклала мене спати, накрила мене своїм подорожним коцом, перехрестила мене, поклепала мене легенько по лиці й сказала: „Спи, дитинко, спи!"

Як ми вертали до Петербурга, зателеграфував я до мого приятеля й просив його, щоби ждав нас на стації. Ледви поїзд пристанув, я вискочив із вагона й палко обняв приятеля.

— Плащ, — викликнула дбайлива Олена Миколаївна, виглядаючи крізь вікно — не хочу, щоби ви перестудилися. Зараз же надягніть плащ! Ага, яке число телефону вашого пансіону? Я задзвоню: мусять вам приготовити снідання... Ви нині ще нічого не їли!

Мій приятель видивився на мене счудовано. Мене бавив його погляд.

Олена Миколаївна вийшла з вагона, пристанула, поправила мені краватку й сказала: „Ви забрали книжки? А не забули ви палиці? Коли так, то все в порядку. До побачення!

— А річи? — спитав здивовано мій приятель, — де твої куфри?

— Його річи в мене, — відповіла з усміхом Олена Миколаївна — таж йому годі щонебудь дати, він наче дитина... все губить... Куфер відішлю мою дівчиною до його пансіону!

Вона усміхнулася і пропала в юрбі.

Перепельтов похитав головою, глядів довго за нею а потім сказав до мене: „Не розумію, як то тобі вдалося приборкати цю примховату жіночку... вона так журиться тобою... Мусиш зрадити мені цю тайну!

— Любий друже, — відповів я усміхаючися таємно — тайни бизнесу не слід зраджувати. Алеж одно скажу тобі: ця вдовичка то найідеальніша жінка, яку я досі калинебудь знав. Правдоподібно ще раз подорожуватиму з нею, а саме то буде шлюбна подорож...

А потім ми оба вийшли з двірця.

Переклав **М. Ценівський.**

ТЕАТРАЛЬНІ ШТУКИ.

Арендар в клопоті, комедія з сільського життя в 4-ох актах (8 осіб)	25 ц.
Борці за мрії, драматичні ескізи сельськоог життя на 4. дії (12 осіб)	35 ц.
Кара совісти, народна драма в 5. діях (20 осіб)	30 ц.
Серед граду куль, або Неустрашима героїна, трагедія в 4-ох діях, в 5-ох відслонах з співами (12 осіб)	20 ц.
Султанша, сценічна картина в одній дії (7 осіб)	10 ц.
Степовий гість, драма в 5-ох діях (21 осіб)	40 ц.
Пімста обманця або Перекупстили, жарт на одну дію (10 осіб)	20 ц.
Назар Стодоля, драма на 3 дії (5 осіб)	35 ц.
Сусєта, комедія в 4-ох діях, І. Тобилевича	40 ц.
Пілігрим, мельодрама в 3-ох діях (9 осіб)	50 ц.
В домашнім затишу або Примірне покруха, сміховинка в 1-ій дії (4 особи), Жоржа Куртлін, перекл. Михайло Ценевенко	20 ц.

НЕВІЛЬНИЦТВО В ДАВНИНУ І ТЕПЕР.

Коли подивляємо величні культури і монументальні твори старини не сміємо забувати, що підставою того розцвіту було переважно невільництво. Становище невільників у ріжних краях і ріжних часах було неоднакове, але всюди невільники були позбавлені людських прав, всюди їхня робуча сила була страшно визискувана. Своєю працею удержували вони вільних громадян, що мали через те час займатися духовними справами: мистецтвом, писменством, літературою, фільософією, наукою і крім того военними походами.

Невільники не лише працювали на полі і при домашнім господарстві у винницях і садах, в арсеналах і фабриках. Вони гребли також на кораблях, сипали вали, будували мури твердинь і фльоти. Пишні королівські палати, вежі, гробниці, театри, яких руїни до нині подивляємо є також ділом невільників. Великанські піраміди в Єгипті, гробниці фараонів збудували невільники в купі з робітничими арміями єгипетських громадян.

Маємо відомости, що славний римський політик і писменник Ціцерон казав невільникам переписувати свої твори. Невільники переписували рукописи для славної бібліотеки в Александрії, що числила поверх 100,000 творів у ріжних мовах.

В Римі вишколювано невільників у спеціяльних школах гляділаторів і уживано до циркових, переважно смертельних виступів.

Одним словом у старині не було майже праці, до котрої не силувано би невільників. Число їх часом було дуже велике і пр. у Греції в час її найкращого розвитку (V ст. перед Христом) виносило майже половину населення, подібно і в Римі в часах коло народження Христа.

Коли в стариннім світі запанувало християнство, постепенно обмежено невільництво і хто знає може й се було одною з причин частинного занепаду культури.

Панщина середніх і нових віків подібна була дечим до невільництва, але обмежена на села і на рільну господарку мало чим причинилася до піднесення культури, бо земельні власники більше дбали про особисті вигоди та розривки, ніж про культурні вартости.

Остаточно невільництво і панщину знесено в 18 і 19 століттю, але зі здивованням бачимо, що на кінці 19 століття і початок 20 ст. припадає якраз найбуйніший розвиток світової культури. Матеріяльна степень вона ге... пер значно висше навіть від грецької культури, духові вартости творять тепер не одиниці, але маси, тисячі і сотки тисяч учених, писменників, техніків, мистців, винахідників. Їхні здобутки стають тепер швидко загальним добром цілого культурного світа та доступні найширшим масам людности.

Люди живуть тепер без порівнання вигіднійше і достатнійше як давно, фізичні робітники працюють пересічно 8 годин денно. І в місті і в селі мають час ни прочитати дещо цікавого чи піти раз у неділю до театру, на концерт, занятись руханкою або спортом і взагалі віддатися якійсь розривці. Мимо великої густоти населення всі якось знаходять працю, для всіх вистарчає поживи.

Що-ж саме уможливлює тепер людям ті вигоди і пишний розвиток культури?

Я кажу, що невільництво. Мимо християнства і конституції, мимо знесення невільництва є тепер невільників більше як у давнину було. Вони є й дальше страшно визискувані, не мають жадних прав, торгують ними як худобиною, працювати мусять, нераз без жадного відпочинку, день і ніч, а останками сил аж до самої смерти.

Ті невільники — то машини. Ґеній людства винайшов сталевих потворів і запряг собі їх на службу, ставляючи на зміну невільничим рукам. Що раз нові винаходять машини і вже мабуть нема такої ділянки праці, якої би не можна виконувати машиною. Машинами люди не лише орють, сіють, жнуть, їздять, але пишуть, говорять, друкують, шиють і вбивають себе обопільно.

Машини, ті модерні невільники, по фабриках не лише дають великі зиски власникови, але й збогачують цілий нарід. Чим культурнійша нація тим більше має машин. В Німеччині є половина населення міщан і половина селян. В Америці один автомобіль припадає на 6 мешканців, а ровер має трохи не кождий робітник. Промислові країни ведуть не лише перед у культурі, але й панують над світом.

І для нас Українців нема иншого способу. Без машин і фабрик ми ніколи нічого не доробимося. Не маючи приватних капіталів, мусимо збирати складкові і при помочи кооперації будувати фабрики. І тут могли би помогти американські земляки, що живуть у центрах фабричного промислу, знають як коло того діла ходити і капіталів трохи мають.

В машинах будучність України!

Тарас Франко.